

GÖRÜŞLER

ÇOCUK VE ERGEN PSİKİYATRİSİNDE İLAÇ KULLANIMI

Erişkinlik çağı ruhsal sorunlarında ilaç kullanımı konusundaki çalışmalar 1950 li yıllardan beri hızla ilerlemektedir. Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi alanındaki psikofarmakolojik çalışmalar ise erişkinle kıyaslandığında oldukça gerilerde kalmıştır.

Son yıllarda yeni ilaçlar kullanıma girmiş ve bu ilaçların erişkinlerdeki etkileri, yan etkileri konusunda yoğun çalışmalar yapılmıştır. Çocuk ve Ergen Psikiyatrisinde ise çalışmaların çok kısıtlı olduğu görülmektedir. Bu alanda daha çok psikositümülan ilaçlarla çalışmış, diğer ilaçlarla ilgili değerlendirmeler ise daha çok klinik olgu bildirimleri ve açık çalışmalarla sınırlı kalmıştır.

Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi'nde ilaç kullanımı ile ilgili kısıtlamaların nedenleri gözden geçirildiğinde bazı faktörler ortaya çıkmaktadır. Öncelikle çocukluk çağında ilaç metabolizmalarının erişkinlerden olan farklılıkları ve bu konunun iyi araştırılmamış olması nedeniyle, farmakoloji dışı tedavi yöntemleri ile olumlu sonuçlar alabilen klinisyenler, etkilerini, etki mekanizmalarını ve yan etkilerini çok iyi bilemedikleri ilaçları kullanmaktan çekinmektedirler.

İlaç kullanımını etkileyen önemli nedenlerden biri de, çocuk ve ergen ruhsal bozukluklarında karşılaşılan tanı koyma sorunlarıdır. Bazı tanı gruplarının (depresyon, şizofreni vb.) çocuklardaki varlığının uzun süre tartışılmış olması, bazı tanı gruplarında ise sık yapılan ölçüt değişiklikleri (kaygı bozuklukları vb.) sağlıklı ilaç çalışmalarını yapılmasını etkilemiştir.

Etik ölçütler, çalışmalar için izin alınımındaki zorluklar, maliyet hesapları gibi nedenlerle ilaç firmalarının, piyasaya sürdükleri ilaçlarla ilgili araştırmaları erişkinlerle yaparak, zorluklarla uğraşmak yerine ilaç kullanım klavuzlarına "18 yaş altında kullanımı araştırılmamıştır" yazmayı yeğlemelerinin çocuklardaki ilaç kullanımı üzerindeki etkileri de gözardı edilemez.

Çocuk Psikiyatrisi alanı, tüm dünyada hızla ilerleyen bir tıp dalıdır. Epidemiyolojik çalışmalar, dünyadaki çocuk ve ergen nüfusunun önemli bir oranında ruhsal sorunlar bulunduğunu göstermektedir. Türkiye'nin 60 milyonluk nüfusunun da % 40-50 si çocuk ve ergendir. Tanı ölçütlerinde ki son düzenlemeler yalnızca çocukluk dönemine özgü sorunların yanı sıra, erişkin dönemdeki bir çok sorunun da çocuklarda benzer biçimlerde bulunduğunu göstermektedir. Ülkemizde, çocuk ve ergen ruh sağlığı alanındaki çalışmalar kısa süre öncesine değin kısıtlı kadro ve olanaklarla yürütülmeye çalışılmıştır. Günümüzde bağımsız bir dal olarak, daha geniş kitlelere hizmet vermeye yönelecek olan bu alanın da psikofarmakolojideki gelişimleri yakalaması gerekmektedir. Klinik deneyimlerimiz diğer tedavi yöntemleri ile de oldukça başarılı sonuçlar aldığımız yönündedir. Ancak bu durum, farmakolojik ajanların tedavideki gerekliliği gerçeğini değiştirmez. Klasik psikoterapötik yöntemlerin başarılarını ve farmakolojik ajanların olası yan etkilerini gözardı etmeden, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı alanında ilaçlardan yararlanılabilmesi için klinikler ve ilaç firmaları tarafından bu konuda kontrollü çalışmaların yapılması gereklidir. Özellikle, ilaçların uzun dönem etkilerini araştırılan izlem çalışmalarının önemi unutulmamalıdır.

Dr. Z. Bengi Baysal